महाराष्ट्र शासन

क्र. कोरोना-२०२०/प्र.क्र.५८/आरोग्य ५
सार्वजनिक आरोग्य विभाग,
गो. ते. रुग्णालय आवार इमारत,
नविन मंत्रालय, मुंबई-४००००१.
दिनांक: ०७.०७.२०२०

प्रति,

जिल्हाधिकारी.......... (सर्व)
आयुक्त, महानगरपालिका .... (सर्व)
उप संचालक आरोग्य सेवा, प्रभारी मंडळ ..... (सर्व)
जिल्हा शल्यचिकित्सक, जिल्हा रुग्णालय... (सर्व)
जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद ... (सर्व)

विषय: कोविड-१९ चाचणी पॉझिटिव्ह आलेल्या अतिसौम्य किंवा लक्षणे नसलेल्या (Asymptomatic) व्यक्तीसाठी घरी करावयाच्या विलगीकरणाविषयी मार्गदर्शक सूचना

संदर्भ : १) आरोग्य मंत्रालय, केंद्र शासनाच्या सूचना दिनांक १०.०५.२०२०
२) या विभागाचे पत्र क्र. कोरोना-२०२०/प्र.क्र.५८/आ-५, दिनांक ०६.०६.२०२०.
३) आरोग्य मंत्रालय, केंद्र शासनाच्या सुधारित सूचना दिनांक ०२.०७.२०२०.

उपरोक्त विषयासंदर्भात आरोग्य मंत्रालय, केंद्र शासनाने संदर्भ क्र.१ अन्वये दि.१० मे, २०२० रोजी सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत. त्या अनुषंगाने विभागाच्या दि.६ जून, २०२० च्या पत्रान्वये संबंधितांना सूचना कळविण्यात आल्या होत्या. आता आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, केंद्र शासनाने पुन्हा सुधारित सूचना दि.२ जुलै, २०२० रोजी निर्गमित केलेल्या आहेत. त्या अनुषंगाने या पत्राद्वारे सुधारित मार्गदर्शक सूचना संबंधितांना कळविण्यात येत आहेत, त्याप्रमाणे अंमलबजावणी करण्यात यावी.

प्रदीप व्यास 7-7-2020

(डॉ प्रदीप व्यास)
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

सोबत-

१) या विभागाच्या सुधारित मार्गदर्शक सूचना
२) आरोग्य मंत्रालय, केंद्र शासनाच्या सूचना दिनांक १०.०५.२०२०
३) या विभागाचे पत्र क्र. कोरोना-२०२०/प्र.क्र.५८/आ-५, दिनांक ०६.०६.२०२०.
४) आरोग्य मंत्रालय, केंद्र शासनाच्या सुधारित सूचना दिनांक ०२.०७.२०२०.

प्रत रवाना:

१. आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राआअ, मुंबई.
२. संचालक आरोग्य सेवा, पुणे
३. संचालक आरोग्य सेवा, मुंबई

महाराष्ट्र शासन

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

विषयः कोवीड - १९ चाचणी पॉझिटीव्ह आलेल्या अतिसौम्य किंवा लक्षणे नसलेल्या **(Asymptomatic)** व्यक्तीसाठी घरी करावयाच्या विलगीकरणाविषयी मार्गदर्शक सुचना

संदर्भः १) आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे दिनांक २/७/२०२० रोजीच्या Home Isolation बाबत सुधारीत मार्गदर्शक सुचना

२) शासन पत्र क्र. करोना २०२०/प्र.क्र.५८/आरोग्य-५, दिनांक ६ जून २०२०

३) आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे दिनांक १०/५/२०२० रोजीच्या Home Isolation बाबत सुधारीत मार्गदर्शक सुचना

१) उद्देश/व्याप्ती -

भारत सरकारच्या १० मे २०२० रोजीच्या संदर्भान्वये कोवीड-१९ संशयित/पॉझिटीव्ह असलेल्या रुग्णासाठीच्या योग्य व्यवस्थापनासाठी मार्गदर्शक सुचना यापुर्वी निर्गमित झाल्या असून, त्यानुसार राज्य शासनाने सर्व संशयित (ज्यांचे प्रयोगशाळा तपासणी अहवाल प्रतिक्षेत आहेत), व पॉझिटीव्ह रुग्णांना रुग्णालयामध्ये विलगीकरणासह योग्य व्यवस्थापनाद्वारे आजाराचे संक्रमण खंडीत करण्याविषयी सुचित केले आहे.

प्रचलित मार्गदर्शक सुचनेनुसार, प्रतिबंधित कालावधीमध्ये रुग्णांना वैद्यकियदृष्टया लक्षणानुसार लक्षण नसलेले/सौम्य वा अतिसौम्य लक्षणे, मध्यम तीव्र लक्षणे व तीव्र लक्षणांमध्ये वर्गीकृत करावयाचे असून, त्यानुसार रुग्णांना अनुक्रमे अ) कोवीड केअर सेंटर (CCC) ब) डेडिकेटेड कोवीड हेल्थ सेंटर (DCHC) व क) डेडिकेटेड कोवीड हॉस्पिटल (DCH) येथे दाखल करावयाचे आहे. तथापि, अति सौम्य किंवा लक्षणे नसलेल्या कोवीड पॉझिटीव्ह रुग्णांना जर त्यांचे घरामध्ये योग्य प्रकारे सुविधा उपलब्ध असतील तर त्यांचे संमतीनुसार घरी विलगीकरणाचा पर्याय (Home Isolation) उपलब्ध करुन देता येईल. याकरीता खालील प्रमाणे मार्गदर्शक सुचना निर्गमित करण्यात येत आहेत.

२) गृह विलगीकरणासाठीची पात्रता -

- उपचार करण्याऱ्या वैद्यकिय अधिकाऱ्यांनी रुग्णास अति सौम्य किंवा लक्षणे नसल्याबदल वैद्यकियदृष्टया प्रमाणित केलेले असावे.
- संबधित रुग्णांच्या घरी त्यांच्या विलगीकरणासाठी तसेच कुटुंबातील व्यक्तींकरीता अलगीकरणासाठी (Home Qurantine) योग्य सोई-सुविधा उपलब्ध असाव्यात.
- रोगप्रतिकारक क्षमता कमी असलेले रुग्ण (एचआयव्हीग्रस्त, कर्करोगाचा उपचार घेणारे रुग्ण, अवयव प्रत्यारोपण झालेले रुग्ण इ.) गृह विलगीकरणाकरिता पात्र नाहीत.
- वयोवृध्द रुग्ण (६० वर्षापेक्षा जास्त वय असलेले) तसेच इतर आजार जसे की, उच्चरक्तदाब, मधुमेह, हृदयविकार, जुनाट यकृत/फुप्फुस/मूत्रपिंडाचे रुग्ण इ. रुग्णांची तपासणी वैद्यकीय अधिकारी यांनी केल्यानंतरच सदर रुग्णांना गृहविलगीकरणाची परवानगी दयावी.

- घरी दिवस-रात्र (२४×७) काळजी घेणारी व्यक्ती उपलब्ध असावी. संबधित काळजीवाहू व्यक्ती व उपचार देणारे रुग्णालय यांच्यामध्ये संपर्क व्यवस्था (दुरध्वनी/मोबाईल) उपलब्ध असणे अनिवार्य आहे.
- वैद्यकिय अधिकाऱ्यांच्या सल्ल्यानुसार काळजीवाहू व्यक्ती व सर्व निकट संपर्कातील व्यक्तींनी प्रोटोकॉलनुसार हायड्रॉक्सी क्लोरोक्विनची मात्रा घ्यावी.
- मोबाईलवर "आरोग्य सेतू" ॲप डाऊनलोड करावे व ते सतत ॲक्टिव्ह (Bluetooth/Wi-fi द्वारे) असेल याविषयी दक्ष रहावे. (Link- https://www.mygov.in/aarogya-setu-app/)
- रुग्णांनी स्वतःची काळजी घेणे व नियमितपणे प्रकृतीबाबत पाठपुराव्याविषयी जिल्हा सर्वेक्षण अधिकारी/सर्वेक्षण पथकास माहिती देणे अनिवार्य आहे.
- रुग्णांने स्वतःचे गृह विलगीकरण करण्याविषयी प्रतिज्ञापत्र (परिशिष्ट-१) भरुन दयावे व सर्व मार्गदर्शक सुचनांचे पालन करावे. प्रतिज्ञापत्र दिल्यानंतर सदरील व्यक्तिस गृह विलगीकरणासाठी पात्र ठरविण्यात येईल. उपचार करणाऱ्या डॉक्टरांनी गृह विलगीकरणासाठी अनुमती देण्यापूर्वी तपासणी करावी.
- निकट सहवासियांना घरी करावायाच्या अलगीकरणासाठी (Home Qurantine) सविस्तर मार्गदर्शक सुचना खालील संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. (Link- https://www.mohfw.gov.in/)- काळजीवाहू व्यक्ती व रुग्णांसाठीच्या सुचना या परिशिष्ट क्र.२ मध्ये दिलेल्या आहेत.

३) वैद्यकिय मदत कधी घ्यावी **?**

रुग्णांने स्वतः व काळजीवाहू व्यक्तींनी त्यांच्या आरोग्यावर लक्ष ठेवावे. खालीलपैकी कोणतेही गंभीर लक्षणे/चिन्हे आढळून आल्यास त्वरीत वैद्यकिय मदत घ्यावी.

- धाप लागणे/श्वासोच्छवासास अडथळा निर्माण होणे.
- ऑक्सीजन सॅचुरेशनमध्ये कमतरता ($SpO_2 < 95\%$)
- छातीमध्ये सतत दुखणे/वेदना होणे.
- संभ्रमावस्था/शुध्द हरपणे.
- अस्पष्ट वाचा/झटके
- हात किंवा पायामध्ये कमजोरी किंवा बधीरता
- ओठ/चेहरा निळसर पडणे

४) जिल्हा आरोग्य यंत्रणेची जबाबदारी -

- जिल्हा आरोग्य यंत्रणेने सर्व रुग्णांचे संनियंत्रण करावे.
- विलगीकरणात असलेल्या रुग्णांच्या प्रकृतीचे संनियंत्रण कार्यक्षेत्रातील सर्व्हेक्षण चमूने प्रत्यक्ष भेटीद्वारे करावे. तसेच कॉल सेंटरद्वारे त्यांचा पाठपुरावा करावा. रुग्णाच्या प्रकृतीची नोंद (शरीराचे तापमान, नाडीचा दर आणि ऑक्सीजन सॅचुरेशन) कार्यक्षेत्रातील आरोग्य कर्मचारी/ कॉल सेंटरमधील कर्मचारी यांनी ठेवावी. आरोग्य कर्मचारी यांनी रुग्णांना/नातेवाईकांना प्रकृतीच्या स्वपरिक्षणाबाबत मार्गदर्शन करावे व सूचना दयाव्यात (परिशिष्ट क्र.२ नुसार).

- गृहविलगीकरणात असलेल्या रुग्णांची माहिती कोविड-१९ पोर्टल व फॅसिलीट ॲप यावर करण्यांत यावी. जिल्हयातील वरिष्ठ अधिकारी यांनी याचे संनियंत्रण करावे.
- जर रुग्णाने नियमाचा भंग केला किंवा रुग्णाला अधिक उपचाराची गरज भासल्यास सदर रुग्णाला संदर्भित करण्याची यंत्रणा तयार असावी.
- कुटुंबातील सर्व सदस्य व निकट संपर्कातील व्यक्ती या सर्वांची तपासणी व संनियंत्रण मार्गदर्शक सुचनांनुसार करावे.
- गृहविलगीकरणातील व्यक्तींचे डिस्चार्ज मुद्दा क्र.(५) नुसार करण्यांत यावेत. या डिस्चार्जबद्दलच्या मार्गदर्शक सुचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यांत यावे. तसेच सदर रुग्णाला डिस्चार्ज वेळी कार्यक्षेत्रातील सर्वेक्षण चमुने फिटनेस बाबत खात्री करावी.

५) <u>गृह विलगीकरण कधीपर्यंत करावे</u> **?**

गृह विलगीकरण खाली ठेवलेल्या व्यक्तीला लक्षणे सुरु झाल्यानंतर १० दिवसांनी आणि ३ दिवस ताप नसल्यास गृहविलगीकरणातून मुक्त करावे. त्यानंतर रुग्णाला पुढील सात दिवस गृहविलगीकरणात राहण्याबद्दल व प्रकृतीचे स्वपरिक्षण करण्याबद्दल सल्ला दयावा. गृह विलगीकरणाचा काळ संपल्यानंतर परत कोवीड-१९ साठी चाचणी करण्याची आवश्यकता नाही.

10th May, 2020

Government of India
Ministry of Health & Family Welfare

Revised guidelines for Home Isolation of very mild/pre-symptomatic COVID-19 cases

1. Scope

The guidelines are in addition to the guidelines on appropriate management of suspect/confirmed case of COVID-19 issued by MoHFW on 7th April, 2020.

As per existing guidelines, during the containment phase the patients should be clinically assigned as very mild/mild, moderate or severe and accordingly admitted to (i) COVID Care Center, (ii) Dedicated COVID Health Center or (iii) Dedicated COVID Hospital respectively. Guidelines for home isolation of very mild/pre-symptomatic patients were issued on 27th April 2020. The present guidelines are in supersession of the guidelines issued on 27th April 2020.

However, very mild/pre-symptomatic patients having the requisite facility at his/her residence for self-isolation will have the option for home isolation.

2. Eligibility for home isolation

i. The person should be clinically assigned as a very mild case/ pre-symptomatic case by the treating medical officer.
ii. Such cases should have the requisite facility at their residence for self-isolation and also for quarantining the family contacts.
iii. A care giver should be available to provide care on 24 x7 basis. A communication link between the caregiver and hospital is a prerequisite for the entire duration of home isolation.
iv. The care giver and all close contacts of such cases should take Hydroxychloroquine prophylaxis as per protocol and as prescribed by the treating medical officer.
v. Download Arogya Setu App on mobile (available at: https://www.mygov.in/aarogya-setu-app/) and it should remain active at all times (through Bluetooth and Wi-Fi)
vi. The patient shall agree to monitor his health and regularly inform his health status to the District Surveillance Officer for further follow up by the surveillance teams.
vii. The patient will fill in an undertaking on self-isolation (**Annexure I**) and shall follow home quarantine guidelines. Such individual shall be eligible for home isolation.
viii. In addition to the guidelines on home-quarantine available at: https://www.mohfw.gov.in/pdf/Guidelinesforhomequarantine.pdf, the required instructions for the care giver and the patient as in **Annexure II** shall be also followed.

3. When to seek medical attention

Patient / Care giver will keep monitoring their health. Immediate medical attention must be sought if serious signs or symptoms develop. These could include

i. Difficulty in breathing,
ii. Persistent pain/pressure in the chest,
iii. Mental confusion or inability to arouse,
iv. Developing bluish discolorations of lips/face and
v. As advised by treating medical officer

4. **When to discontinue home isolation**

Patient under home isolation will end home isolation after 17 days of onset of symptoms (or date of sampling, for pre-symptomatic cases) and no fever for 10 days. **There is no need for testing after the home isolation period is over.**

Annexure I

Undertaking on self-isolation

I ………………………… S/W of ……………………, resident of …………………………………… being diagnosed as a confirmed/suspect case of COVID-19, do hereby voluntarily undertake to maintain strict self-isolation at all times for the prescribed period. During this period I shall monitor my health and those around me and interact with the assigned surveillance team/with the call center (1075), in case I suffer from any deteriorating symptoms or any of my close family contacts develops any symptoms consistent with COVID-19.

I have been explained in detail about the precautions that I need to follow while I am under self-isolation.

I am liable to be acted on under the prescribed law for any non-adherence to self-isolation protocol.

Signature____________________

Date_________________________

Contact Number ______________

Annexure II

Instructions for care-givers

- **Mask:** The caregiver should wear a triple layer medical mask appropriately when in the same room with the ill person. Front portion of the mask should not be touched or handled during use. If the mask gets wet or dirty with secretions, it must be changed immediately. Discard the mask after use and perform hand hygiene after disposal of the mask.
- He/she should avoid touching own face, nose or mouth.
- **Hand hygiene** must be ensured following contact with ill person or his immediate environment.
- Hand hygiene should also be practiced before and after preparing food, before eating, after using the toilet, and whenever hands look dirty. Use soap and water for hand washing at least for 40 seconds. Alcohol-based hand rub can be used, if hands are not visibly soiled.
- After using soap and water, use of disposable paper towels to dry hands is desirable. If not available, use dedicated clean cloth towels and replace them when they become wet.
- **Exposure to patient:** Avoid direct contact with body fluids of the patient, particularly oral or respiratory secretions. Use disposable gloves while handling the patient. Perform hand hygiene before and after removing gloves.
- Avoid exposure to potentially contaminated items in his immediate environment (e.g. avoid sharing cigarettes, eating utensils, dishes, drinks, used towels or bed linen).
- Food must be provided to the patient in his room
- Utensils and dishes used by the patient should be cleaned with soap/detergent and water wearing gloves. The utensils and dishes may be re-used. Clean hands after taking off gloves or handling used items.
- **Use triple layer medical mask and disposable gloves** while cleaning or handling surfaces, clothing or linen used by the patient. Perform hand hygiene before and after removing gloves.
- The care giver will make sure that the patient follows the prescribed treatment.
- The care giver and all close contact will self-monitor their health with daily temperature monitoring and report promptly if they develop any symptom suggestive of COVID-19 (fever/cough/difficulty in breathing)

Instructions for the patient

- Patient should at all times use triple layer medical mask. Discard mask after 8 hours of use or earlier if they become wet or visibly soiled.
- Mask should be discarded only after disinfecting it with 1% Sodium Hypo-chlorite.
- Patient must stay in the identified room and away from other people in home, especially elderlies and those with co-morbid conditions like hypertension, cardiovascular disease, renal disease etc.
- Patient must take rest and drink lot of fluids to maintain adequate hydration
- Follow respiratory etiquettes all the time.
- Hands must be washed often with soap and water for at least 40 seconds or clean with alcohol based sanitizer.
- Don’t share personal items with other people.
- Clean surfaces in the room that are touched often (tabletops, door knobs, handles, etc) with 1% hypochlorite solution.
- The patient must strictly follow the physician’s instructions and medication advice.
- The patient will self-monitor his/her health with daily temperature monitoring and report promptly if develops any deterioration of symptom as detailed below.

महाराष्ट्र शासन

क्र. करोना-२०२०/प्र.क्र. ५८/आरोग्य ५
सार्वजनिक आरोग्य विभाग,
गो. ते. रुग्णालय आवार इमातर,
नविन मंत्रालय, मुंबई-४०० ००१.
दिनांक- ०६.०६.२०२०

प्रति,

जिल्हाधिकारी	(सर्व)
आयुक्त, महानगरपालिका	(सर्व)
जिल्हा शल्य चिकित्सक	(सर्व)
जिल्हा आरोग्य अधिकारी	(सर्व)

विषय: कोवीड-१९ चाचणी पॉझिटीव्ह आलेल्या अति सौम्य किंवा लक्षणे नसलेल्या (Asymptomatic) व्यक्तींसाठी घरी करावयाच्या विलगीकरणाविषयी मार्गदर्शक सूचना .

१) उद्देश/व्याप्ती -

भारत सरकारच्या ७ एप्रिल २०२० रोजीच्या संदर्भान्वये कोवीड-१९ संशयित/पॉझिटीव्ह असलेल्या रुग्णासाठीच्या योग्य व्यवस्थापनासाठी मार्गदर्शक सुचना यापुर्वी निर्गमित झाल्या असून, त्यानुसार सर्व संशयित (ज्यांचे प्रयोगशाळा तपासणी अहवाल प्रतिक्षेत आहेत), व पॉझिटीव्ह रुग्णांना रुग्णालयामध्ये विलगीकरणासह योग्य व्यवस्थापनाद्वारे आजाराचे संक्रमण खंडीत करण्याविषयी सुचित केले आहे.

प्रचलित मार्गदर्शक सुचनेनुसार, प्रतिबंधित कालावधीमध्ये रुग्णांना वैद्यकियदृष्टया लक्षणानुसार लक्षण नसलेले/सौम्य वा अतिसौम्य लक्षणे, मध्यम तीव्र लक्षणे व तीव्र लक्षणांमध्ये वर्गीकृत करावयाचे असून, त्यानुसार रुग्णांना अनुक्रमे अ) कोवीड केअर सेंटर (CCC) ब) डेडिकेटेड कोवीड हेल्थ सेंटर (DCHC) व क) डेडिकेटेड कोवीड हॉस्पिटल (DCH) येथे दाखल करावयाचे आहे. तथापि, अति सौम्य किंवा लक्षणे नसलेल्या कोवीड पॉझिटीव्ह रुग्णांना जर त्यांचे घरामध्ये योग्य प्रकारे सुविधा उपलब्ध असतील तर त्यांचे संमतीनुसार घरी विलगीकरणाचा पर्याय (Home Isolation) उपलब्ध करुन देता येईल. याकरीता खालील प्रमाणे मार्गदर्शक सुचना निर्गमित करण्यात येत आहेत.

२) गृह विलगीकरणासाठीची पात्रता -

- उपचार करण्याऱ्या वैद्यकिय अधिकाऱ्यांनी रुग्णास अति सौम्य किंवा लक्षणे नसल्याबदल वैद्यकियदृष्टया प्रमाणित केलेले असावे.
- संबधित रुग्णांच्या घरी त्यांच्या विलगीकरणासाठी तसेच कुटुंबातील व्यक्तींकरीता अलगीकरणासाठी (Home Qurantine) योग्य सोई-सुविधा उपलब्ध असाव्यात.
- घरी दिवस-रात्र (24×7) काळजी घेणारी व्यक्ती उपलब्ध असावी. संबधित काळजीवाहू व्यक्ती व उपचार देणारे रुग्णालय यांच्यामध्ये संपर्क व्यवस्था (दुरध्वनी/मोबाईल) उपलब्ध असणे अनिवार्य आहे.
- वैद्यकिय अधिकाऱ्यांच्या सल्ल्यानुसार काळजीवाहू व्यक्ती व सर्व निकट संपर्कातील व्यक्तींनी प्रोटोकॉलनुसार हायड्रॉक्सी क्लोरोक्विनची मात्रा घ्यावी.
- मोबाईलवर "आरोग्य सेतू" ॲप डाऊनलोड करावे व ते सतत ॲक्टिव्ह(Bluetooth/Wi-fi द्वारे) असेल याविषयी दक्ष रहावे. (Link-https://www.mygov.in/aarogya-setu- app/))
- रुग्णांनी स्वतःची काळजी घेणे व नियमितपणे प्रकृतीबाबत पाठपुराव्याविषयी जिल्हा सर्वेक्षण अधिकारी/सर्वेक्षण पथकास माहिती देणे अनिवार्य आहे.
- रुग्णांने स्वतःचे गृह विलगीकरण करण्याविषयी प्रतिज्ञापत्र (परिशिष्ट-१) भरुन दयावे व सर्व मार्गदर्शक सुचनांचे पालन करावे. प्रतिज्ञापत्र दिल्यानंतर सदरील व्यक्तिस गृह विलगीकरणासाठी पात्र ठरविण्यात येईल.
- निकट सहवासितांना घरी करावायाच्या अलगीकरणासाठी (Home Qurantine) सविस्तर मार्गदर्शक सुचना खालील संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. (Link-https://www.mohfw.gov.in/). काळजीवाहू व्यक्ती व रुग्णांसाठीच्या सुचना या परिशिष्ट क्र. २ मध्ये दिलेल्या आहेत.

३) वैद्यकिय मदत कधी घ्यावी ?

रुग्णांने स्वतः व काळजीवाहू व्यक्तींनी त्यांच्या आरोग्यावर लक्ष ठेवावे. खालीलपैकी कोणतेही गंभीर लक्षणे/चिन्हे आढळून आल्यास त्वरीत वैद्यकिय मदत घ्यावी.

- धाप लागणे/श्वासोच्छवासास अडथळा निर्माण होणे.
- छातीमध्ये सतत दुखणे/वेदना होणे.
- संभ्रमावस्था/शुध्द हरपणे.
- ओठ/चेहरा निळसर पडणे
- उपचार करणाऱ्या वैद्यकिय अधिकाऱ्यांची सल्ल्यानुसार, संदर्भ सेवेची गरज पडणे.

४) गृह विलगीकरण कधीपर्यंत करावे ?

गृह विलगीकरण खाली ठेवलेल्या व्यक्तीला लक्षणे सुरु झाल्यानंतर १७ दिवसानंतर किंवा रुग्णाला लक्षणे नसेल (asymptomatic) तर चाचणीसाठी नमुना (sample) ज्या दिवसी घेतलेला असेल तेथून १७ दिवसानंतर आणि मागील १० दिवसांपासून ताप येत नसेल तर गृह विलगीकरणातून व्यक्तिस मुक्त करावे. गृह विलगीकरणाचा काळ संपल्यानंतर परत कोवीड-१९ साठी चाचणी करण्याची आवश्यकता नाही.

6-6-2020.

(डॉ प्रदीप व्यास)

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत

सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औ.द्र. विभाग, मंत्रालय, मुंबई
आयुक्त तथा अभियान संचालक, रा.आ.अ., मुंबई -१
संचालक आरोग्य सेवा, मुंबई / पुणे.
उप संचालक आरोग्य सेवा (सर्व मंडळ)

प्रतिज्ञापत्र

गृहविलगीकरण

माझे नांव .... असून, मी .... येथील रहिवाशी आहे. माझे कोवीड-१९ आजाराचे पॉझिटीव्ह निदान झाले असून, या प्रतिज्ञापत्राद्वारे स्वेच्छेने विहित कालावधीसाठी पुर्ण वेळ काटेकोरपणे गृह विलगीकरण करुन घेईन. या कालावधीत मी स्वतःची आणि माझ्या निकट संपर्कातील व्यक्तींच्या आरोग्यांवर लक्ष ठेवेन. जर माझ्यामध्ये आजाराची गंभीर लक्षणे / चिन्हे आढळून आली अथवा माझ्या संपर्कातील व्यक्तींमध्ये कोवीड-१९ आजाराची कोणतीही लक्षणे आढळून आली तर, त्वरित नियुक्त केलेल्या सर्व्हेक्षण पथक / नियंत्रण कक्षाशी संपर्क करेन.

गृह विलगीकरण करताना मला कोणती काळजी घ्यावी लागेल, याबद्दल आरोग्य विभागाकडून सविस्तरपणे सांगितले गेले आहे.

गृह विलगीकरणाच्या मार्गदर्शक सुचनांचे पालन न केल्यास मी विहित कायदयानुसार कारवाईस पात्र असेन.

स्वाक्षरी -

दिनांक -

संपर्क क्रमांक -

परिशिष्ट - २

रुग्णांची काळजी घेणाऱ्या व्यंक्तीसाठी सुचना -

- मास्क (मुखवटा) - आजारी व्यक्तीच्या रुममध्ये, काळजी घेणाऱ्या व्यक्तीने ३ पदरी मास्क वापरणे गरजेचे आहे. वापर करत असताना मास्कच्या पुढील भागास स्पर्श करु नये. जर मास्क ओला किंवा घामामुळे खराब झाल्यास, ताबडतोब बदलणे. मास्कची वापरानंतर योग्य प्रकारे विल्हेवाट लावून हात सॅनिटायझरने स्वच्छ करावेत.
- त्याने/तिने स्वतःच्या चेहरा, नाक किंवा तोंडास स्पर्श करणे टाळावे.
- आजारी व्यक्ती किंवा त्याच्या सभोवतालच्या वस्तूंशी संपर्क आल्यानंतर काळजी घेणाऱ्या व्यक्तीने स्वतःच्या हाताची स्वच्छता साबण व पाण्याने करावी.
- हाताची स्वच्छता - अन्न शिजवण्यापूर्वी व शिजल्यानंतर, जेवणापूर्वी व जेवणानंतर तसेच शौचालयाचा वापर झाल्यानंतर व जेव्हा जेव्हा हात अस्वच्छ होतील तेव्हा साबण व पाण्याने कमीत कमी ४० सेकंद हात स्वच्छ करावेत. जर हात कोरडे असतील तर अल्कोहोल मिश्रित आधारीत सॅनिटायझरचा वापर करुन हात स्वच्छ करावेत.
- साबण व पाण्याने हात स्वच्छ केल्यानंतर ते टिश्यू पेपरने कोरडे करावेत, टिश्यू पेपर उपलब्ध नसल्यास, स्वच्छ टॉवेलचा वापर करावा व टॉवेल ओला झाल्यास बदलावा.
- रुग्णांशी संपर्क - रुग्णांच्या शारीरीक स्त्रावाशी मुख्यतः थुंकी किंवा श्वसन मार्गातून उत्पन्न होणाऱ्या स्त्रावांशी थेट संपर्क टाळावा.
- रुग्णाच्या संपर्कात आलेल्या सभोवतालच्या वस्तूंशी (उदा- रुग्ण घेत असलेले सिगारेट, वापरत असलेली भांडी, पेय जल, टॉवेल्स व आंथरुण) यांचा थेट संपर्क टाळावा.
- रुग्णाला त्याच्याच खोलीत अन्न पुरवणे आवश्यक आहे.

- रुग्णांनी वापरलेली भांडी, डिश व टॉवेल्स हे सर्व साबण/डिटर्जंट आणि पाण्याने स्वच्छ करावेत. भांडी, डिश, टॉवेल्स स्वच्छ केल्यानंतर पुन्हा वापरले जाऊ शकतात. हातमोजे काढल्यानंतर किंवा वापरलेल्या वस्तू हाताळलेनंतर हात स्वच्छ धुवावेत.
- तीन पदरी मेडिकल मास्क व डिस्पोजेबल ग्लोव्हजचा वापर - साफसफाई करताना किंवा रुग्णांनी वापरलेल्या पृष्ठभागाची किंवा त्यांच्या कपडयांची स्वच्छता करताना ट्रिपल लेअर मास्कचा वापर करावा. हातमोजे घालण्यापूर्वी किंवा काढलेनंतर हाताची स्वच्छता करावी.
- काळजी घेणाऱ्या व्यक्तींनी रुग्ण वेळेवर औषधोपचार घेत असल्याची खात्री करावी.
- रुग्णाच्या संपर्कात आलेले सर्व व्यक्ती व रुग्णाची काळजी घेणाऱ्या व्यक्तीनीं त्यांच्या आरोग्याचे स्वपरीक्षण करावे. दररोज तापमान व कोवीड-१९ आजाराची लक्षणे (उदा- ताप, खोकला व श्वासोच्छवासास त्रास) आढळल्यास तात्काळ सदरील वैद्यकिय अधिकाऱ्यांना संपर्क साधावा.

रुग्णांसाठी सुचना -

- रुग्णानी नियमित ट्रिपल लेयर मेडिकल मास्कचा वापर करावा. ८ तासाच्या वापरानंतर किंवा त्याअगोदरच ओला झाला असेल तर मास्क काढून टाकावा.
- मास्कची १% सोडीयम हायपोक्लोराईटच्या साहाय्याने निर्जुंतुकीकरण केल्यानंतरच विल्हेवाट लावावी.
- रुग्णांनी त्याला नेमून दिलेल्या खोलीमध्येचं राहणे बंधनकारक असून रुग्णांनी घरातील इतर व्यक्ती विशेषतः जेष्ठ नागरीक, उच्च रक्तदाब, हृदयविकार व किडनी विकार असलेल्या व्यक्तीपासून दूर रहावे.
- रुग्णांनी पुरेशी झोप व जास्तीत जास्त द्रव पदार्थाचे सेवन करावे. जेणेकरुन शरीरातील पाण्याचे प्रमाण संतुलित राहील.

- रुग्णांनी उघडयावर खोकू अथवा थुंकु नये.
- रुग्णांनी आपल्या हाताची स्वच्छता साबण व पाण्याने कमीत कमी ४० सेकंद किंवा अल्कोहोल मिश्रित सॅनिटायझरने करावी.
- रुग्णांनी स्वतःच्या वस्तूचा संपर्क इतर व्यक्तीशीं येणार नाही याची काळजी घ्यावी.
- रुग्णांचे रुममधील टाईल्स (पृष्ठभाग) व वारंवार स्पर्श होणाऱ्या (उदा-टेबल टॉप्स, डोअर नॉब्स, हॅण्डल इ.) १% सोडीअम हायपोक्लोराईट द्रावणाने स्वच्छ करावे.
- डॉक्टरांनी दिलेल्या सुचना व औषधोपचाराचे रुग्णांनी तंतोतंत पालन करावे.
- रुग्णांनी स्वतःच्या आरोग्याचे स्वपरीक्षण दररोज तापमानाचे नोंद घेऊन करावे व कोवीड-१९ आजाराची कोणतीही लक्षणे आढळल्यास त्याची माहिति संबधित आरोग्य यंत्रणेला दयावी.

2nd July, 2020

Government of India
Ministry of Health & Family Welfare

Revised guidelines for Home Isolation of very mild/pre-symptomatic/asymptomatic COVID-19 cases

1. Scope

The guidelines are in supersession to the guidelines issued on the subject on 10th May, 2020.
As per the guidelines, the patients should be clinically assigned as very mild/mild, moderate or severe and accordingly admitted to (i) COVID Care Center, (ii) Dedicated COVID Health Center or (iii) Dedicated COVID Hospital respectively. In view of large number of asymptomatic cases being detected, the current guidelines have been extended to asymptomatic positive cases also besides very mild and pre-symptomatic cases.

2. Patients eligible for home isolation

i. The person should be clinically assigned as a very mild/pre-symptomatic/asymptomatic case by the treating medical officer.
ii. Such cases should have the requisite facility at their residence for self-isolation and also for quarantining the family contacts.
iii. Patients suffering from immune compromised status (HIV, Transplant recipients, Cancer therapy etc) are not eligible for home isolation.
iv. Elderly patients aged more than 60 years and those with co-morbid conditions such as Hypertension, Diabetes, Heart disease, Chronic lung/liver/ kidney disease, Cerebro-vascular disease etc shall only be allowed home isolation after proper evaluation by the treating medical officer.
v. A care giver should be available to provide care on 24 x7 basis. A communication link between the caregiver and hospital is a prerequisite for the entire duration of home isolation.
vi. The care giver and all close contacts of such cases should take Hydroxychloroquine prophylaxis as per protocol and as prescribed by the treating medical officer.
vii. Download Arogya Setu App on mobile (available at: https://www.mygov.in/aarogya-setu-app/) and it should remain active at all times (through Bluetooth and Wi-Fi)
viii. The patient shall agree to monitor his health and regularly inform his health status to the District Surveillance Officer, who will facilitate further follow up by the surveillance teams.
ix. The patient will fill in an undertaking on self-isolation (Annexure I) and shall follow home quarantine guidelines. The treating doctor should satisfy himself before allowing home isolation.
x. In addition to the guidelines on home-quarantine available at: https://www.mohfw.gov.in/pdf/Guidelinesforhomequarantine.pdf, the required instructions for the care giver and the patient as in Annexure II shall be also followed.

3. When to seek medical attention

Patient / Care giver will keep monitoring their health. Immediate medical attention must be sought if serious signs or symptoms develop. These could include

i. Difficulty in breathing,
ii. Dip in oxygen saturation (SpO_2 < 95%)
iii. Persistent pain/pressure in the chest,
iv. Mental confusion or inability to arouse,
v. Slurred speech/seizures
vi. Weakness or numbness in any limb or face
vii. Developing bluish discolorations of lips/face

4. Role of State/District Health Authorities

i. States/ Districts should monitor all such cases.
ii. The health status of those under home isolation should be monitored by the field staff/surveillance teams through personal visit along with a dedicated call center to follow up the patients on daily basis. The clinical status of each case shall be recorded by the field staff/call center (body temperature, pulse rate and oxygen saturation). The field staff will guide the patient on measuring these parameters and provide the instructions (for patients and their care givers), as detailed in **Annexure II**. This mechanism to daily monitor those under home isolation shall be strictly adhered to.
iii. Details about patients under home isolation should also be updated on COVID-19 portal and facility app (with DSO as user). Senior State and District officials should monitor the records updation.
iv. Mechanism to shift patient in case of violation or need for treatment has to be established and implemented.
v. All family members and close contacts shall be monitored and tested as per protocol by the field staff.
vi. Patient on home isolation will be discharged from treatment as per para 6 below. These discharge guidelines shall be strictly adhered to along with issuance of a fitness certificate by the field team.

5. When to discontinue home isolation

Patient under home isolation will stand discharged after 10 days of symptom onset and no fever for 3 days. Thereafter, the patient will be advised to isolate at home and self-monitor their health for further 7 days. **There is no need for testing after the home isolation period is over.**

Annexure I

Undertaking on self-isolation

I ……………………….. S/W of ……………………, resident of …………………………………

being diagnosed as a confirmed/suspect case of COVID-19, do hereby voluntarily undertake to maintain strict self-isolation at all times for the prescribed period. During this period, I shall monitor my health and those around me and interact with the assigned surveillance team/with the call center (1075), in case I suffer from any deteriorating symptoms or any of my close family contacts develops any symptoms consistent with COVID-19.

I have been explained in detail about the precautions that I need to follow while I am under self-isolation.

I am liable to be acted on under the prescribed law for any non-adherence to self-isolation protocol.

Signature____________________

Date_______________________

Contact Number _____________

Countersignature by Treating Medical Officer

Annexure II

Instructions for the patient

1. Patient should at all times use triple layer medical mask. Discard mask after 8 hours of use or earlier if they become wet or visibly soiled.
2. Mask should be discarded only after disinfecting it with 1% Sodium Hypo-chlorite.
3. Patient must stay in the identified room and away from other people in home, especially elderlies and those with co-morbid conditions like hypertension, cardiovascular disease, renal disease etc.
4. Patient must take rest and drink lot of fluids to maintain adequate hydration
5. Follow respiratory etiquettes all the time.
6. Hands must be washed often with soap and water for at least 40 seconds or clean with alcohol based sanitizer.
7. Don't share personal items with other people.
8. Clean surfaces in the room that are touched often (tabletops, door knobs, handles, etc) with 1% hypochlorite solution.
9. The patient must strictly follow the physician's instructions and medication advice.
10. The patient will self-monitor his/her health with daily temperature monitoring and report promptly if develops any deterioration of symptom.

Instructions for care-givers

1. Mask:

1.1 The caregiver should wear a triple layer medical mask appropriately when in the same room with the ill person.

1.2 Front portion of the mask should not be touched or handled during use.

1.3 If the mask gets wet or dirty with secretions, it must be changed immediately.

1.4 Discard the mask after use and perform hand hygiene after disposal of the mask.

1.5 He/she should avoid touching own face, nose or mouth.

2. Hand hygiene

2.1 Hand hygiene must be ensured following contact with ill person or his immediate environment.

2.2 Hand hygiene should also be practiced before and after preparing food, before eating, after using the toilet, and whenever hands look dirty.

2.3 Use soap and water for hand washing at least for 40 seconds. Alcohol-based hand rub can be used, if hands are not visibly soiled.

2.4 After using soap and water, use of disposable paper towels to dry hands is desirable. If not available, use dedicated clean cloth towels and replace them when they become wet.

2.5 Perform hand hygiene before and after removing gloves.

3. Exposure to patient/patient's environment

3.1 Avoid direct contact with body fluids of the patient, particularly oral or respiratory secretions. Use disposable gloves while handling the patient.

3.2 Avoid exposure to potentially contaminated items in his immediate environment (e.g. avoid sharing cigarettes, eating utensils, dishes, drinks, used towels or bed linen).

3.3 Food must be provided to the patient in his room

3.4 Utensils and dishes used by the patient should be cleaned with soap/detergent and water wearing gloves. The utensils and dishes may be re-used. Clean hands after taking off gloves or handling used items.

3.5 Use triple layer medical mask and disposable gloves while cleaning or handling surfaces, clothing or linen used by the patient.

3.6 Perform hand hygiene before and after removing gloves.

3.7 The waste (masks, disposable items, food packets etc.) should be disposed of as per CPCB guidelines (available at: http://www.cpcbenvis.nic.in/pdf/BMW-GUIDELINES-COVID_1.pdf)

4. Care of the patient and family members

4.1 The care giver will make sure that the patient follows the prescribed treatment.

4.2 The care giver and all close contact will self-monitor their health with daily temperature monitoring and report promptly if they develop any symptom suggestive of COVID-19 (fever/cough/difficulty in breathing)